

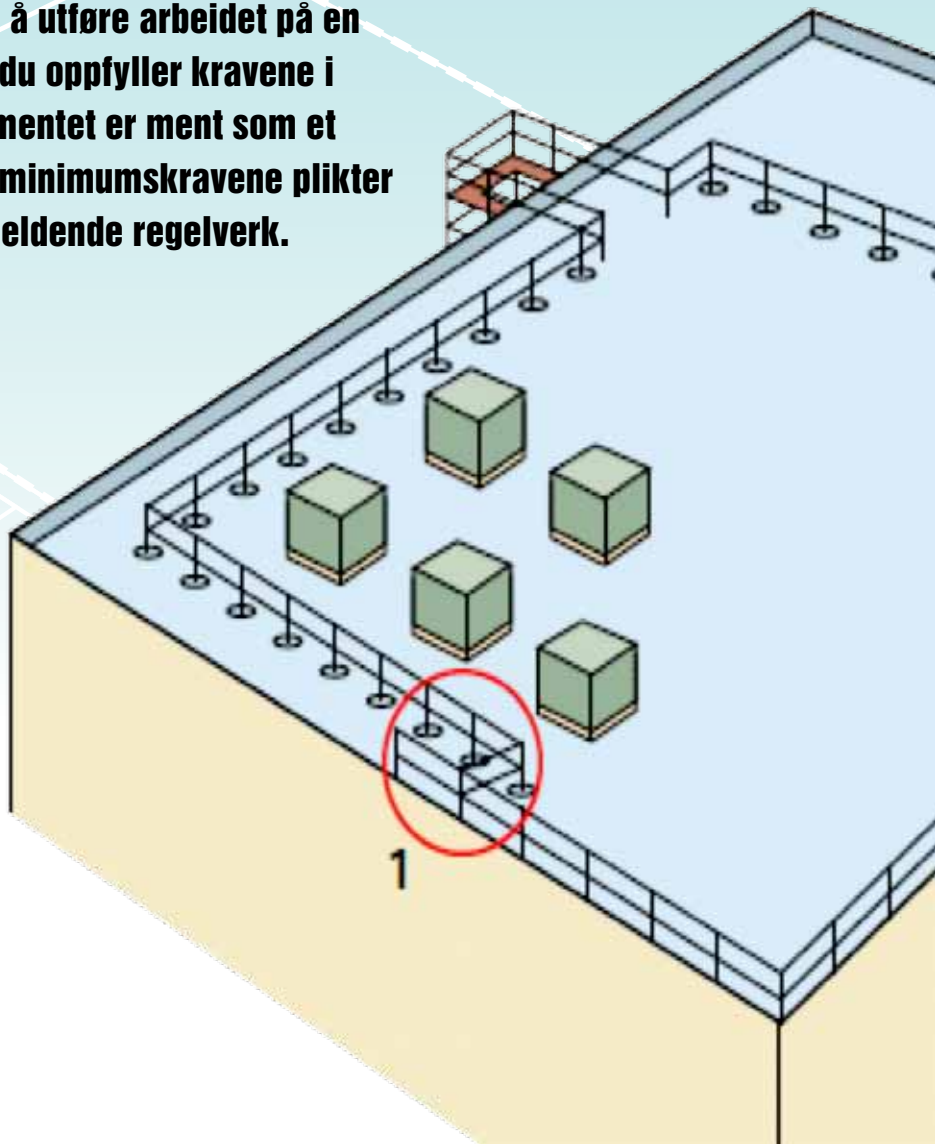
SIKRING VED

arbeid på tak

MINIMUMSKRAV

Dette dokumentet beskriver god praksis for arbeid på tak. Informasjonen vil hjelpe deg til å utføre arbeidet på en sikker og trygg måte og slik at du oppfyller kravene i arbeidsmiljøregelverket. Dokumentet er ment som et hjelpemiddel. I tillegg til disse minimumskravene plikter aktørene å opptre i tråd med gjeldende regelverk.

Rev. 4 - 01.01.2012

Byggenæringens
Landsforening

www.bnl.no

Fellesforbundet

www.fellesforbundet.no

Arbeidstilsynet

www.arbeidstilsynet.no

Utarbeidelsen av dokumentet

Dette «God praksis»-dokumentet er utarbeidet i et samarbeid mellom Byggenæringens Landsforening, Fellesforbundet og Arbeidstilsynet.

Omfang og avgrensning

Dokumentet omfatter sikring ved arbeid på tak ved alle former for oppføring av nye bygninger (tilbygg, påbygg og nybygg) og arbeid på eksisterende konstruksjoner. Dokumentet beskriver sikringen fra og med oppstart av arbeidet til og med ferdigstillelse av arbeidene på tak, inkludert beslag.

Innhold

Dokumentet er ment å gi byggherrer, arbeidsgivere og arbeidstakere som skal utføre arbeider på tak, veiledning i hvordan sikringen skal utføres for å oppfylle krav i lov og forskrifter.

Tiltak før arbeidene starter

Arbeid i høyden skal utføres på en sikker måte hvor kollektive vernetiltak skal prioriteres. Arbeidsgiver skal velge det arbeidsutstyret som er best egnet til å sikre og opprettholde trygge arbeidsforhold ved midlertidig arbeid i høyden. Dersom flere yrkesgrupper arbeider samtidig på samme område, skal det benyttes kollektiv sikring.

For at arbeid på tak skal være trygt, må de som utfører det ha nødvendig kunnskap, ferdigheter og erfaring, bl.a. i bruk av personlig fallsikringsutstyr.

Forut for alle arbeider på tak skal det gjennomføres en risikovurdering, ev. «Sikker Jobb Analyse» (SJA). Dette skal resultere i planer og tiltak som reduserer risikoen ved takarbeidet. For eksempel kan en komme frem til at det vil være nødvendig å bruke personlig fallsikringsutstyr på skrått tak, selv om det er sikret med rekkverk/stillas ved takkanten. SJA skal gjennomgås med alle som er involvert i arbeidsoperasjonen. Risiko-

Arbeid på flatt tak

Hva er flatt tak?

Et tak med helning på inntil 6° kan betraktes som flatt tak. Dersom de stedlige forhold, som for eksempel takets overflatemateriale, værforholdene o.l. har innvirkning på sikkerheten, kreves sikring tilsvarende som for skrått tak. En slik vurdering må fremkomme i risikovurderingen av arbeidet som skal gjøres.

Sikring av arbeidet

Ved arbeid på tak med fare for fall, skal arbeidstaker alltid sikres fra å falle ned. Det kreves at det benyttes kollektive vernetiltak, som rekkverk eller stillas. Arbeid i høyder over 2 meter skal alltid sikres med rekkverk. Rekkverket skal være minimum 1,0 meter, med håndlist, knelist og fotlist, og tåle vanlig belastning etter gjeldende krav for rekkverk. Utsparinger, takvinduer o.l. i arbeidsområdet skal sikres, enten med rekkverk eller ved at de tildekkes med solide materialer som festes forsvarlig.

Hvor mye skal sikres?

Hele arbeidsområdet skal sikres. Arbeidsområdet omfatter atkomst, transportveier, lagringsplasser og området hvor arbeidet utføres.

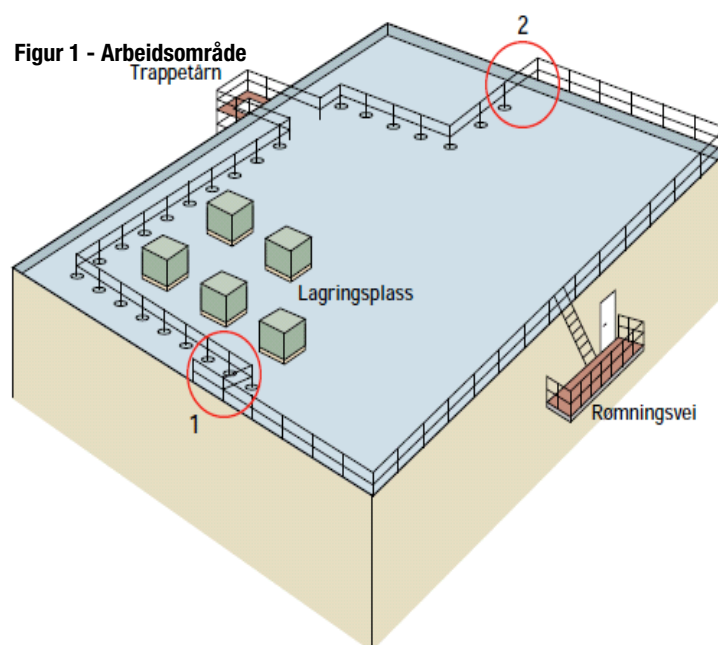
Den delen av arbeidsområdet som ligger mer enn 2,0 meter fra takkant kan avgrenses med annet utstyr enn taksikring. Dvs. at dersom hele arbeidsområdet ligger mer enn 2,0 meter fra takkant, er det tilstrekkelig å markere arbeidsområdet. Markeringen må være solid nok til å tåle vær og vind, som for eksempel et minimum 1,0 meter høyt gjerde.

Takflater kan deles opp i mindre arbeidsområder. Arbeidsområdet kan avgrenses som tidligere beskrevet, se også figur 1. Taksikringen avsluttes da enten 2,0 meter inn på taket (2) eller 2,0 meter forbi markeringen (1).

Unntak

Rekkverk eller stillas kan unnlates

- ved midlertidig arbeid. Det må da benyttes personlig fallsikringsutstyr.
- ved bruk av lift eller lignende

Figur 1 - Arbeidsområde
Trappetårn

Lagringsplass

Rømningsvei

vurderingen skal utføres selv om arbeidet er kortvarig og skal gjøres i samarbeid med de som skal utføre arbeidet.

Midlertidig arbeid

For midlertidige arbeider tillates det at det benyttes personlig fallsikringsutstyr som eneste sikring, men for at arbeidet skal kunne betegnes som midlertidig må alle følgende kriterier oppfylles:

- at arbeidet bare innebærer inspeksjon, mindre reparasjons- eller vedlikeholdsarbeid
- at det ikke er oppføring av nybygg, tilbygg eller påbygg og
- at totalt arbeidsomfang ikke overstiger 4 timeverk
- at det fremgår av risikovurderingen at arbeidet kan utføres på en trygg og sikker måte

Sikker atkomst

Arbeidstakere skal ha sikker atkomst til arbeidsområdet, og

kunne oppholde seg der i full sikkerhet for å utføre nødvendig kontroll, produksjons-, justerings- og vedlikeholdsarbeid.

Bruk av personlig fallsikringsutstyr

Alt personlig fallsikringsutstyr skal være i henhold til gjeldende standarder.

En forutsetning for å kunne benytte personlig fallsikringsutstyr er at det finnes eller at det kan monteres forankringspunkt på taket. Forankringspunkt, beregnet for en person, skal tåle en belastning på 1000 kg. (og et vilkårlig forankringspunkt skal tåle min. 1500 kg) Forholdene vedrørende fallsikringsanordning skal fremkomme av risikovurderingen.

Lov og forskrifter

Nærmere informasjon om regelverket på dette området finner du på www.arbeidstilsynet.no

Arbeid på skrått tak

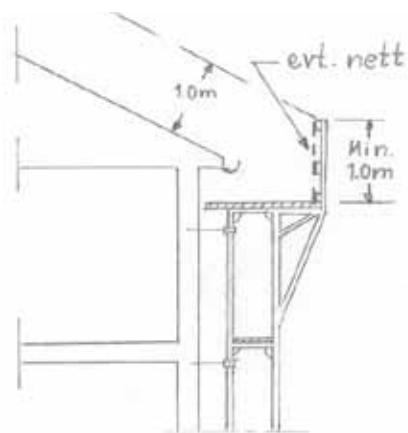
Hva er skrått tak?

Tak med helning over 6° regnes som skrått tak.

Sikring av arbeidet

Ved arbeid på tak med fare for fall, skal arbeidstaker alltid sikres mot å falle ned. Det kreves at det benyttes kollektive vernetiltak, som rekkverk eller stillas. Arbeid over 2 meter skal alltid sikres med rekkverk. Rekkverket skal være minimum 1,0 meter, med håndlist, knelest og fotlist. Rekkverket skal tåle den største beregnede belastning ved fall av personer, jf. figur 2.

Figur 2 - Sikring på skråttak

Krav til sikring ved bruk av stillas

Ved arbeid på tak med stor helning og/eller ved tak med stor avstand til takfoten, bør det også vurderes om det bør benyttes personlig fallsikringsutstyr i tillegg til sikring med rekkverk eller stillas. Utsparinger, takvinduer o.l. i arbeidsområdet skal sikres, enten med rekkverk eller ved at de tildekkes med solide materialer som festes forsvarlig.

Hvor mye skal sikres?

Hele arbeidsområdet skal sikres. Arbeidsområdet omfatter atkomst, transportveier, lagringsplasser og området hvor arbeidet utføres. Arbeid på skrått tak krever alltid sikring i nedkant av arbeidsområdet og på gavl når arbeidsområdet ligger ved gavlen. Ellers kan arbeidsområdet avgrenses som beskrevet for flatt tak.

Unntak

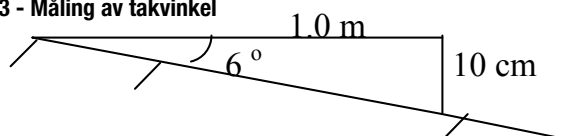
Rekkverk eller stillas kan unntas

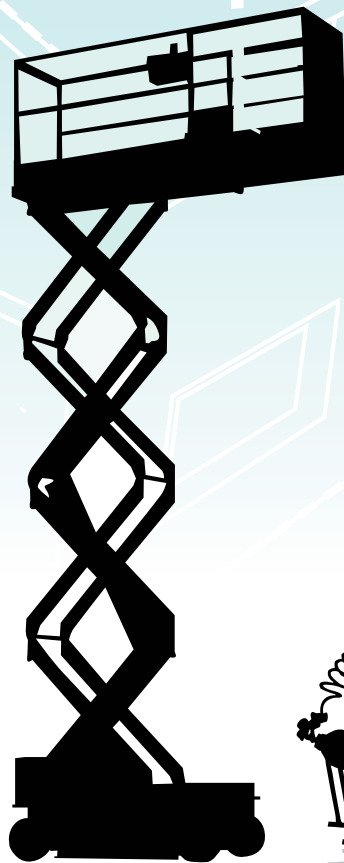
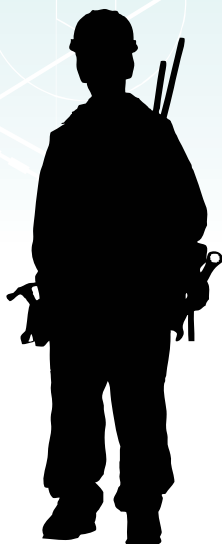
- ved midlertidig arbeid. Det må da benyttes personlig fallsikringsutstyr
- ved bruk av lift eller lignende

Tips

- Legg atkomsten så nær arbeidsområdet som mulig for å unngå unødig ferdsel på tak.
- Velg trappetårn til atkomst.
- Planlegg lagringsplassen i forhold til arbeidet. Lagringsplass er en del av arbeidsområdet!
- Benytt løfteutstyr eller kran for transport og heising av materialer.
- God belysning gjør arbeidet lettere og sikrere.
- En ryddig arbeidsplass øker sikkerheten.
- Husk rømningsvei.
- Husk ansvar for tredjeperson.
- Takvinkelen kan enkelt bestemmes med vater og målestokk, jf. figur 3.

Figur 3 - Måling av takvinkel

Byggenæringens
Landsforening

www.bnl.no

Fellesforbundet

www.fellesforbundet.no

Arbeidstilsynet

www.arbeidstilsynet.no